

Dit blad ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang“.

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR. } HEULSTRAAT 17, DEN HAAG
 VERLICHTINGDIENST } TEL. 14519. POSTGIRO 114574

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD“
 HEULSTRAAT 17, DEN HAAG. - TELEFOON 14519. - POSTGIRO 14574

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich in Nederl. tot den Administr.: HEULSTRAAT 17, Tel. 14519. Postgiro 14574, in Ned.-Indië tot den Hoofdvertegenw. te SOEMENEP (Madoera) Mr. K. FAUSER. Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20 Tel. Interc. 11987*. Postgiro No. 17260, beiden DEN HAAG.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd en gezonden aan de Redactie, HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.

Fa. Wed. A. VAN GEMERT & Zn. - Havana-Sigarenfabrieken-BEST (N.-Br.), Holland

EENIG ADRES VOOR LEVERING VAN SIGAREN RECHTSTREEKS AAN PARTICULIEREN

Het succes, dat wij reeds jaren hier in Holland hadden door onze sigaren rechtstreeks te verkoopen aan de Verbruikers en dat wij door onze aanbiedingen hier in Holland dikwijls ook vele bestellingen ontvingen voor het leveren van sigaren aan familieleden of bekenden in Ned.-Indië, hebben ons op het idee gebracht aan de Particuliere Adressen in Ned.-Indië op dezelfde wijze onze offerte in te zenden, als wij in Holland doen. Al onze Afnemers zijn overtuigd, dat de sigaren, welke door ons tegen fabrieksprijzen worden afgeleverd, zeer concurrerend zijn, daar elke tusschenhandel wordt uitgeschakeld en de winsten, welke de tusschenhandel zou maken, den verbruiker ten goede komen, bedragen voor Holland 25 à 30 %. Nog belangrijker is zulks voor H.H. Rokers in Ned.-Indië, daar niet alleen Reizigers en Tokohouders (in Holland Winkeliers), doch ook IMPORTEURS worden uitgeschakeld, indien men

zelf z'n sigaren rechtstreeks gaat importeerden. Door Uwe benoogde sigaren rechtstreeks van onze fabriek te betrekken, zult U zich minstens 40 pCt. bevoordeelen. Wij raden U daarom aan eene proef te nemen met ons fabriekaat en zijn wij ervan overtuigd, dat U geregeld afnemer van onze sigaren zult worden.

Blijvende relaties te winnen is ons doel en garanderen wij U steeds prompte bediening en onovertroffen kwaliteit.

Tracht steeds met Uwe Vrienden en Kennissen eventueele bestellingen te combineeren om aanspraak te kunnen maken op punt 2 onzer leveringsvoorwaarden waardoor U 7 pCt. korting kunt genieten van het factuurbedrag.

VRAAGT ONZE GEILLUSTREERDE PRIJSCOURANT No. 4, WELKE GRATIS EN FRANCO WORDT TOEGEZONDEN

BESCHIKBAAR.

HOUD: Attentie. — De nood te Wonosobo. — Neurologie. — Bijdragen over het voorkomen van de onging handak op Sumatra. — Het Adatrecht van Bali. — Huldiging der Indië-Vliegers. — Van Week tot Week. — Persoverzicht uit de Ind. Bladen en Tijdschriften. Uit de Eur. Pers. Uit de Int. Pers. Uit de Chin. Pers. — Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. — Mededeelingen. — Mutaties van 31 December 1924 tot 7 Januari 1925.

VAN SCHALKWIJK & Co.
 COMMISSIONNAIRS IN EFFECTEN
 TELEFOON 11810 & 11811 's-GRAVENHAGE
 TELEGR.-ADR.: SCHALKEF JAVASTRAAT 96
 BELASTEN ZICH OP BILLIJKE VOORWAARDEN:
 MET HET INCASSEEREN VAN PENSIOENEN,
 GAGEMENTEN, VERLOFSTRACTEMENTEN, ENZ.
 ALSMEDE VAN ALLE DAARAAN VERBONDEN FORMALITEITEN
 ALLE BANKZAKEN

BESCHIKBAAR.

Hotel Pension Restaurant „PLAZA“
 (Arnhemsche Coöperatieve Keuken)
 Veilperplein 7-8 ARNHEM Telefoon 2686
 Directeur: CHARLES A. FELGER
 Gelegen in het Centrum van Arnhem, tegenover de wacht-kamer der tram en autobussen
 PRIMA KEUKEN MATIGE PRIJZEN
 Garage • Bondscafé • Rijwielparkplaats
 SPECIAAL INGERICHT VOOR INDISCHE FAMILIES

INDISCHE UITRUSTINGEN
 VOORDEELIGST
 ADRES:
AU BON MARCHÉ
 A. DE VRIES & ZONEN
 AMSTERDAM
 ROTTERDAM
 DEN HAAG
 UTRECHT
 BAARN

Brandstoffenhandel
 Fa. J. H. KRUL Jr.
 werveen en Bloemendaal. Tel. 1617 en 22012
 MA BRANDSTOFFEN. CONCURR. PRIJZEN
 ste adres v. Centrale Verwarming

VRAAGT SCHOLTEN'S
 MELFRIJZEND BAKMEEL
 MAIZENA PUDDING
 AARDMEEL EN SAGO
 FABRIEK VAN MEELPRODUCTEN
 OH. B. SCHOLTEN, AMSTERDAM
 BROWERSGRACHT 288 TEL. 47637.

ANNO 1674

MAATSCHAPPIJ TOT EXPLOITATIE

VAN DE

STOOMWASSCHERIJ

VOORHEEN

BYVOET & ZOON

BLOEMENDAAL

TEL. 22016

Bad- en Zweminrichting „DE REGENTES”

Telefoon 32739 Postrekening 69868

Weimarstraat 63, Den Haag.

In de onmiddellijke nabijheid van de Electr. tramlijnen 3, 5, 12 en de Stoomtram H. S. M.

Moderne inrichting, voldoende aan de hoogste eischen van hygiëne en comfort voor de bezoekers.

Zwembaden - Kuipbaden - Douchebaden

Zwemabonnementen en Couponboekjes voor 50 Kuip- of Douchebaden op voordelige voorwaarden.

Op verlangen Zout-, Zee-, en Dennenloofbaden.

PIANO'S

RIPPEN

P. Heinstraat 42

DEN HAAG

Ook in huur en in huurkoop

NATUUR WOLLEN ONDERGOEDEREN

VAN

Jansen & Tilanus

FRIEZENVEEN

Verkrijgbaar in alle qualiteiten en maten bij

ISERIEF & Co Magazijn „de Prijslijst”

Veenestr. 16-18. Valeriusstr. 29.

Theresiastr. 65. DEN HAAG.

Prijscourant op aanvraag gratis.

Stoomververij en Chemische Wasscherij

„DUINOORD”

Begoniastraat 188-190 Telefoon 36048

hoek Goudsbloemlaan

Goederen binnen 4 dagen zonder prijsverhoging thuisbezorgd.

Heerencostumes . . . f4.—	Wol en Plu. p. □ el f0.40
Mantelcostumes . . . f4.—	Handschoenen, per
Jassen, vanaf . . . f2.75	paar vanaf f0.20
Mantels f2.75	Oppersen v. Heeren
W. Dekens f1.— en f1.20	Costuums f1.50
Gest. Dek. f1.50 en f1.75	Idem m. ontvlekken f2.50
Vitrages . . . per □ el f0.15	Dames-Costuums
Madras f0.20	naar grootte

Speciaal in het reinigen van Carrosserie-Bekleding

W. VAN HEUSDEN - DEN HAAG

Pr. Mauritsplein 4 COMMISSIONNAIR IN EFFECTEN Teleph. 51243

Assuranties - Administraties - Bewaargevingen - Incasso's

Uitvoering te 's-Gravenhage, Amsterdam en Batavia

ATTENTIE.

Door een misvatting van de Redactie is het vorig Koloniaal Weekblad gedateerd 31 December 1924, en genummerd 53; dit had moeten wezen: 1 Januari 1925, No. 1.

De nood te Wonosobo.

Nader ontvangen:
1 Jan. '25. Van P. v. P., Den Haag . . . f 10.—

Necrologie.

Gevolg gevend aan de toezegging in het vorig Kol. Weekblad, laten we hier volgen de — helaas zeer lange — lijst van in het jaar 1924 afgestorvenen, die in de Indiën aanzienlijke betrekkingen hebben bekleed, of zich op een of andere wijze verdienstelijk hebben gemaakt.

I. In Nederland en buitenland overledenen (met uitzondering van Indië).

H. Adema van Schelltema, oud-luitenant-kolonel der artillerie O.-I. leger.

P. H. van Andel, oud-resident.

J. H. Baar van Slangenburgh, gep. majoor-intendant O.-I. leger.

R. Bal, oud-kapitein der infanterie O.-I. leger.

M. Basoeki, Indonesisch arts.

H. H. Becker, gep. officier O.-I. leger.

P. A. van Berlo, gep. majoor-titulair O.-I. leger.

J. E. Biljardt, oud-kolonel der artillerie O.-I. leger.

P. L. Blanken, gep. hoofdingenieur Burgerl. Openb. Werken in N.-I.

Jhr. dr. E. W. A. K. von dem Borne, eertijds geneesheer te Jogjakarta.

J. van den Bosch, gep. kapitein der Inf. O.-I. leger.

J. P. Th. J. Brondgeest, oud-president wees- en boedelkamer, hoofdbestuurslid van „Oost en West”.

H. A. N. Catenius, gep. luitenant-kolonel der infanterie O.-I. leger.

A. D. Cheriex, oud-kapitein O.-I. leger.

W. Cornelis, gep. kapitein-luitenant ter zee.

J. F. Deibert, gep. kapitein-kwartiermeester O.-I. leger.

Dr. C. J. van Diermen, gep. dir. officier van gezondheid O.-I. leger.

Jr. A. M. van der Does de Bye, gep. luitenant-kolonel der infanterie O.-I. leger.

J. van den Ende, gep. kapitein topogr. dienst in N.-I.

C. Engels, oud-gezagvoerder bij de Gouvernements Marine in N.-I.

J. C. d'Engelbronner, gep. assistent-resident.

J. J. E. Engelen, gep. luitenant-kolonel der infanterie O.-I. leger.

G. van Enst, gep. majoor der infanterie O.-I. leger.

M. van der Ent, oud-assistent-resident.

W. J. Esser, oud-gouvernements-dierenarts in N.-I.

Mr. P. H. Fromberg, oud-lid van het Hooggerechts-hof in N.-I.

A. A. A. Gaaymans, gep. luitenant-kolonel der infanterie O.-I. leger.

P. H. Geraerds Thesingh, Directeur der Handels-Mij. Java.

G. Gorter, oud-Instituteur te Batavia.

A. de Graag, gep. dirigeerend officier van gezondh. O.-I. leger.

W. R. de Greve, gep. luitenant-generaal, oud-commandant van het leger in N.-I.

T. H. van Haften, gep. luitenant-kolonel der infanterie O.-I. leger.

J. C. van Hasselt, oud-assistent-resident.

W. D. Helderman, oud-assistent-resident.

J. B. van Heutsz, oud-gouverneur-generaal N.-I., enz.

C. O. Heuvelink, oud-directeur der Gasfabriek Electricische Centrale te Batavia.

J. Hillen, gep. O.-I. hoofdambtenaar.

W. Huisman, oud-gezaghebber bij de Gouvernements Marine, oud-hoofdambtenaar in N.-I.

G. H. Ilgen, gep. kolonel der infanterie O.-I. leger.

Mr. Th. A. J. Jentink, oud-officier van justitie N.-I.

J. R. de Jong, gep. majoor der artillerie O.-I. leger.

J. L. Kai, oud-assistent-resident op Java.

P. A. M. Karthaus, hoofdingenieur, hoofd van de Dienst van het Stoomwezen in N.-I.

J. J. S. van Kempen, gep. kapitein der infanterie O.-I. leger.

J. de Koning Knijff, hoogleeraar en oud-hoofd-ingenieur en chef van het Mijnwezen in N.-I.

H. J. E. van der Kop, notaris.

Ds. J. A. Th. Krol, emeritus predikant in Ned.-Indië.

Mr. E. Kruseman, oud-vice-president Hooggerechts-hof in N.-I.

P. L. C. Lesueur, oud-assistent-resident.

W. F. Loudon, gep. secretaris Alg. Rekenkamer in N.-I.

P. J. F. Louw, gep. majoor der infanterie O.-I. leger.

N. H. van Maren, oud-hoofdinspecteur, chef van den dienst der in- en uitvoerrechten in N.-I.

Mr. C. W. Margadant, bekend jurist op Indië rechtsgebied.

Mr. J. H. Meiss, oud-raadsheer in het Hooggerechts-hof van N.-I.

Ds. J. P. Miedema, oud-predikant bij de Indische Kerk.

H. S. Nederburgh, oud-ingenieur van den Waterstaat en B.O.W. in N.-I.

F. L. Nix, gep. kapitein O.-I. leger.

Jhr. L. P. D. Op ten Noort, president-commissaris der Stoomv. Mij. „Nederland”.

Mevr. J. A. M. M. van Overeem—van Arkel, directrice Tehuis voor Indische Studenten te Den Haag.

W. A. Pattijn, oud-assistent-resident op Java.

J. J. Pels Rijcken, in Nederland gedetacheerd meester O.-I. leger.

Mr. S. van der Plas, oud-gouverneur van Sumatra Oostkust.

W. H. van de Pol, gep. generaal-majoor der infanterie O.-I. leger.

E. Polak, gep. kolonel-apotheker N.-I. leger.

G. J. C. A. Pop, oud-hoofd van den post-, telegraf- en telefoondienst in N.-I.

Rappold, oud-luitenant-kolonel O.-I. leger.

B. H. H. Ravenswaay, oud-resident op Java.

L. F. W. Reijckers, assistent-resident met verloop.

H. B. van Rhijn, gep. majoor O.-I. leger.

J. F. P. Richter, oud-hoofdingenieur bij de Spoorwegen in N.-I.

P. J. Rinders, oud-officier van gezondheid 1e klasse O.-I. leger.

Ch. A. Rogge, gep. kapitein O.-I. leger.

D. F. Romein, oud-officier O.-I. leger, oud-hoofdmeester.

W. H. Roosendaal, gep. kolonel der infanterie O.-I. leger.

L. P. F. Schimpf, gep. majoor-tit. O.-I. leger.

S. A. Schut, gep. majoor der infanterie O.-I. leger.

A. van Senden, oud-assistent-resident.

A. de Stoppelaar, directeur van cultuurmaatschappijen in N.-I.

M. H. J. van Swighem, gep. majoor O.-I. leger.

W. Tergau, gep. majoor der infanterie O.-I. leger.

M. J. Tiele, oud-hoofdadministrateur van maatschappijen op Sumatra.

G. A. Trebert, gep. kapitein-intendant O.-I. leger.

P. van Tubergen, gep. assistent-resident.

J. van der Valk, oud-president eener Wees- en Boedelkamer.

H. J. Vermeer, oud-kapitein der infanterie O.-I. leger.

J. Vorenkamp, oud-leeraar Gymnasium Willem te Batavia.

Brandstoffenhandel H. HAVINGA

Oud-Gezagvoerder Kon. Paketvaart-Mij in Ned. Oost-Indië

Lid van de Vereeniging „Oost en West”

Leverancier van het Koninklijk Instituut v. d. Taal-, Land- en Volkenkunde v. N.-I.

Kantoor: HOEKKADE 13a - DEN HAAG - TEL. 10624

Het aanbevolen adres

voor COMPLETE MEUBILEERING is het

Meubelhuis „Conrad”

Laan van Meerdervoort 220 - Tel. 35650

hoek Conradkade

TE HUUR

gemeubileerde Suite
in terre met gebruik van keuken
75.- per maand.
Adres: Ieplaan 139.

C. van de Velde, oud-resident.
T. S. Viersen, gep. Indisch onderwijzer, schrijver van Maleische lees- en zangboekjes.
C. de Vries, gep. majoor der genie O.-I. leger, oud-hoofdbestuurder van „Oost en West”.
H. J. E. Wenckebach, oud-directeur van Gouvernementsbedrijven in N.-I.
A. C. Zeeman, oud-hoofdinspecteur van scheepvaart in N.-I.

II. Oost- en West-Indië.

A. L. van Aanholt, controleur B.B.
A. Bestuurder van Boelon.
G. H. Andrae, hoofdadministrateur der Deli-Maatschappij.
N. M. Th. van Bakergem, leeraar H.B.S.
C. A. Bergsma, president eener Wees- en Boedelkamer.
E. Bervoert, bekend Indigoplantier.
C. H. Bol, werktuigkundig ingenieur.
A. F. de Bruine, oud-officier Kon. Ned. Marine.
Th. J. van Emmerik, directeur der Witte-Kruiskolonie te Salatiga.
J. van Engelen, oud-gewestelijk commandant van Celebes en Menado.
Ch. van Es, gep. assistent-resident, notaris.
G. Feenstra, lid van een Raad van Justitie.
B. van Gent, kapitein der inf. O.-I. leger, civiel gezaghebber.
Th. C. Gevers, oud-lid van een Raad van Justitie (overleden te Sydney).
F. Gonsalves, assistent-resident.
Gorsira, bekend Curaçaoënaar.
Grau, zending Sangir- en Talaut-comité.
M. Groen, referendaris Dep. van Financiën.
C. Groenestein, waarn. civiel gezaghebber.
W. van Haften, arts., dirig. officier van gezondheid N.-I.
Hageman, oud-majoor der infanterie O.-I. leger.
B. Harthoorn, oud-gezagvoerder Kon. Paketvaart-Mij.
W. Herings, reserve te luitenant der infanterie O.-I. leger.
Heystek, luitenant-kolonel der Militaire Administratie.
F. van Houten, administrateur der onderneming „Ngeopit” enz.
Hilsen, hoofdadministrateur der Senembah-Mij.
A. E. Jacobse, kapitein der infanterie O.-I. leger.
J. H. Jansen, ingenieur.
Raden Mas Toemenggoeng Pandji Kartawinata, oud-regent van Rembang.
Kelling, zending van het Sangir- en Talaut-comité.
Kommer, oud-hoofdredacteur der Pewarta Soerabaya, grondlegger van een dierentuin te Soerabaya.
C. Kummer, oud-inspecteur Inlandsch onderwijs.
D. de Lange, leeraar H.B.S.
Langenhagen, kapitein der infanterie O.-I. leger.
Meijer, H. B. Lans, directrice kweekschool fröbel-onderwijs.
S. Levic, officier van gezondheid O.-I. leger.
Ramoen al Rasjid Perkasa Alam-Sjah, Sultan van Deli.
Ranana Mohamad Rasimoedin, Sultan van Boeloengan.
Meerdink, inspecteur van het onderwijs Curaçao, vertegenwoordiger van „Oost en West”.
C. L. Meijer, officier van gezondheid O.-I. leger.
C. J. Mooi, predikant bij de Indische kerk.
N. W. Neeb, geneesheer te Palembang.
N. Nikkels, agent van de Ned.-Ind. Handelsbank.
C. Numans, adj.-inspecteur van den Veterinairdienst.
Tjong Ham, majoor der Chineezers te Semarang (overl. te Singapore).
A. F. J. Oosthout, oud-resident op Java.

Van Fabrikant tot Particulier

is het voordeligst, onbetwist.
Vindt U de prijsopgave van Uw verwerk abnormaal hoog, ontbiedt dan eens
PARDON & Co. HUIS-SCHILDERS
Bankastraat 107a - 's-Gravenhage
zij werken zelf.

Ratoe Pakoe Boewono, eerste gemalin van den Soenan van Soerakarta.
A. W. Prakken, planter te Paramaribo.
Mr. L. J. Rietberg, president van het Hof van Justitie, Paramaribo.
C. van Roggen, majoor-tit. der inf. O.-I. leger, commandant der troepen te Curaçao.
W. J. Romswinkel, kapitein der inf. O.-I. leger.
J. C. F. van Sandick, hoofdinspecteur der Staatsspoor- en Tramwegen N.-I.
W. Schmidt, gynaccoloog en kinderarts.
I. B. Simon, journalist.
J. A. Soslisa, Ambonees, oud-Volksraadlid.
L. F. Soesman, ingenieur Burgerl. Openb. Werken N.-I.
H. J. Stooft, oud-administrateur der onderneming Namoe Trassi.
Raden Adipati Ario Tirtokoesomo, oud-regent van Karanganyar.
C. M. J. Tismeer, kapitein bij den Generalen Staf.
Samuel Treu, Evangelist der Broedergemeente in Suriname.
H. J. Tromp de Haas, gep. majoor-paardenarts.
A. Twijssel, referendaris Dep. van Justitie N.-I.
Mr. dr. A. B. VerLoren van Themaat, voorzitter van een Landraad op Java.
Mr. F. A. Versleegh, gewezen landrechter.
J. Th. Vonk, oud-directeur Winkel-Mij. „Onderlinge Hulp”.
R. B. Wink, gep. kapitein, gedipl. gezaghebber.
Raden Mas Soetatino Soenokoesoemo, oud-Volksraadlid, leider van Boedi Oetomo.

Bijdragen over het voorkomen van de orang pandak op Sumatra.

VI.

De Sedapak op Sumatra.
Door
H. W. TH. DE SANTY.
Controleur B. B.

Naar aanleiding van een bericht in de Delicourant van 27 October jl. en van een reeks artikelen verschenen in jaarg. 1924 van het Koloniaal Weekblad, 1) is bij mij het plan gerezen om hetgeen ik van dit raadselachtige wezen te weten ben gekomen, ook op schrift te stellen. Te meer ben ik daartoe overgegaan, omdat in het bovengenoemd dagblad vermeld werd, dat op het programma van het Indisch Comité voor Wetenschappelijk onderzoek ook staat een onderzoek in te stellen naar den Sedapak, „het hoogste dier, den laagsten mensch”. Alvorens echter over te gaan tot het vermelden van hetgeen mij bekend is, meen ik goed te doen de literatuur over den Sedapak aan te vullen met enkele gegevens, die in het door het K. W. gegeven overzicht niet zijn opgegeven. In de Notulen Bat. Genootsch. v. Kunsten en Wetenschappen, deel XXXVII, 1899, bl. 55 is een brief van den Sergeant Majoor-Opnemer T. Lubeck opgenomen, waarin hij schrijft te Lintau (Tanah Datar) een menschenlijk wezen ontmoet te hebben, dat afstamde van een Maleische vrouw met een „orang ratas”. Dit artikel is de directe aanleiding geweest, dat ik door meer te willen weten van dit menschenras, berichten kreeg omtrent den Sedapak in de onderafdeeling Bangoësin en Koëboestrecken der Residentie Palembang. Het tweede bericht over Sedapak vindt men in het werk van Wilhelm Volz, n.l.: „Im Dämmer des Rimba”. Deze geleerde schrijft het volgende: „Es ging einmal ein Mann am Ufer des Rawas-Flusses, um Fische zu fangen, und wie er das Gebüsch durchteilte, um zum Fluss hinunterzugelangen sah er auf einmal zwischen den groszen Steinen ein kleines, nacktes Männlein herumspringen, das im

1) No. 35 (28 Aug.), No. 36 (4 Sept.) en No. 37 (11 Sept.).

LIJSTEN- EN FOTOHANDEL

D. DOOLAARD
Reinkenstraat 18 - Den Haag - Telef. 33137
KUNSTHANDEL
LIJSTENFABRIEK
Speciaal adres v. verzend. n. Indië. Gratis verpakk.

N.V. J. v. VUUREN'S HANDEL- en BRANDSTOFFENHANDEL

DENNEWEG 67a
DEN HAAG

TELEFOON
14427

Wenscht gij te ontvangen te kwaliteit brandstoffen, tegen billijken prijs en gegarandeerde maat bel dan op 14427.

Haarlem en Omstreken.

E · N · I · A · F · V

EERE DIPLOMA

EERSTE INTERNATIONALE
FOTO-SALON
BATAVIA 1923

7 OCTOBER - 15 OCTOBER

Gehouden door de Eerste Ned.-Ind. Amateur Fotografen Vereniging

den Heer Aug. Cephes.
Bloemendaal.

BATAVIA, October 1923

Het Bureau.

De Jury.

Comestibles- en Delicatessenhandel JACQUES PIJL, Cuisinier

BLOEMENDAAL

Bloemendaalsche Straatweg 28-30 Telef. 22262
Zijweg 22 OVERVEEN Telefoon 2095

HANDEL IN BINNEN- EN BUITENLANDSCHE BIEREN

BOTTELARIJ

MEDICINALE- en BRONWATEREN
geregelde versche vulling

DEPOT VAN WIJEN
der Firma JAGER GERLINGS, Hofferancier
en DE LUZE & FILS

BINNEN- EN BUITENLANDSCHE LIKEUREN
GEDISTILLEERD - WHISKY - CHAMPAGNE

Dagelijksche opnamen van bestellingen met directe bezorging.

Aanbevelend,

C. CASSEE

Bloemendaalscheweg 14 Telef.-Interc. 22265

STOEL'S

WONINGBUREAU
BLOEMENDAAL

VRAAGT GRATIS WONINGGIDS EN INLICHTINGEN

M. DIJKERMAN

LAARZENMAKER, DEN HAAG

vert op elk gebied **SCHOEISEL** naar maat

in Modellen, Kwaliteit en Prijs concurrerend met de beste buitenlandsche huizen.

Hendriklaan 198

Tel. 51384

**ZUID-HOLLANDSCHE
BRANDSTOFFENHANDEL**
Firma J. KUIJER

— Levering —
van uitsluitend prima
— Brandstoffen —

Regentesselaan 276 Den Haag
Telefoon 35659

HET ZUID - DEN HAAG
Groenmarkt 37 Telefoon 12514

SALON ORKEST onder leiding van
Mr. CHARLES NOWAK
Plaatsverv. v. HANS SCHULTZER

Avond-Concert van 8.30 tot 12 uur

CONVERSATIE-CLUBS voor VERLOFGANGERS.

Vloeiend **ENG., FR., D., SPAANSCH**
spreken en corresp. in slechts **1 MAAND.**
Honderden dankbet. van hooggeplaatste Ind.
ambtenaren dagel. ter inz.

Inst. „SANDERS” 93 ORANJEPLEIN 's Hage.

P. B. VAN MOORSEL & Co

Kerkplein 11-12, naast het Hooftpostkantoor.
Torenstraat 5-6 - Telefoon 12898 - Den Haag

DIVAN met ver-
stelbaar
hoofd,
Gobelin overtrek à **f 27.-**

f 27.-

**Goedkoopst adres voor het meubi-
leeren en stoffeeren van woningen**

**Firma VAN CAPELLE Jr.
DEVENTER**

Batikverven — Schabloneverven — Penschilderverven
— Schablonen — Batikteekeningen — Etc.

Artikelen voor:

Chineesch Lakwerk — Pastinello — Florescan Stencilfing
— Brandschilderwerk — Etc.

Schriftelijke lessen. Cursussen in geheel Nederland
Verkoop en gros en detail. Postcheq. en Giroreken. No. 66058

Piano- en Orgelhandel „De Huisvriend”

Groot Hertoginnelaan 136 Nieuwe Rijn 49
DEN HAAG. LEIDEN.

NIEUWE DUITSCHE PIANO . f 550.-
5 jaar garantie, gepantserd raam.

NIEUW SALONORGEL, 11 reg. f 225.-
Grote keuze, lage prijzen. Speciaal ingericht
voor verzending naar Indië.

Levering van Piano's en Orgels in huur en huurkoop.
J. J. STOLTENHOF Jr.

MATHIEU PIETERS

Art. Photographie
PRINSESTRAAT 90 (en face Molenstr.)
LA HAYE

Geopend van 9-6 uur
Zondag en Feestdagen gesloten

Begriff stand, gerade einen Fisch zu greifen. Es war dunkel, mit langen Haaren am ganzen Körper bedeckt und nur zwei Fusz hoch und glich einigermaßen einer Fischotter, hatte aber die Gestalt eines Menschen. Wie es das Geräusch hörte, drehte es sich um, und als es den Mann sah, sprang es mit ein paar schnellen Sätzen ins Gebüsch, und so sehr der Mann suchte, gelang es ihm nicht, das Männchen wieder zu finden."

Zeven jaren heb ik gezworven in het land van Sedapak, moeizame tochten door de uitgestrekte moerassen van de Banjoeasinreek heb ik ondernomen. Ik heb mij geduldig laten kwellen door de venijnige muskieten gedurende de eenzame uren in een open prauwtje om Sedapak te kunnen zien; het is mij niet mogen gelukken. Wel heb ik sporen gezien, verscheidene malen, die volgens de door mij medegenomen Maleiers pertinent zijn herkend als afkomstig van Sedapak. Zelfs heb ik geluiden gehoord, die, ook alweer volgens mijn tochtgenooten, werden voortgebracht door Sedapak.

In de onderafdeeling Banjoeasin en Koeboestrecken leeft Sedapak in de uitgestrekte moeras- en renahstrecken, die gelegen zijn langs de zijrivieren van de machtige Air Banjoeasin. Deze gebieden zijn bedekt met een zware moerasvegetatie en zijn zeer eenzaam. Wanneer men met een prauw deze rivierarmen opvaart, ziet men niemand, geen ladang, geen pangkalan of aanlegsteiger, waaraan een prauwtje is vastgemaakt. Heel zelden ontmoet men een eenzamen visscher of een, onder de zwaar afhangende takken der woudboomen half verscholen gaand, schuitje van een boschproductenzoeker. Uren en uren vaart men zonder iets anders te zien dan de kronkelende rivier, omzoomd door de mooie pedada-boomen, de lage oevers, modderplekken, waarop lui een krokodil zich koestert in de zon, en de overal op de rivieren voorkomende witte reiger, deftig langs het water stappend om naar voedsel te zoeken.

In deze streken leeft Sedapak, ver van de menschen, op het land, waarin ieder tot ver over de heupen in den zachten bodem wegzinkt als hij eb het water is teruggelopen! Dat de heer van Herwaarden Sedapak heeft gezien op een landang talang (dus hoogen grond) tijdens een jacht op wilde varkens, komt mij vreemd voor. Alle inlichtingen verkregen over de woonplaats der Sedapaks hebben bij mij de overtuiging doen postvatten, dat het bij uitstek schuwe wezen zijn verblijf heeft in de zoo moeielijk te begane moerasstreken van het Banjoeasin-rivierstelsel. Deze overtuiging wordt nog versterkt door de mededeeling van den heer Fischer, die reeds 28 jaren woont op het eiland Rimau, waar zijn zwager den Sedapak ook heeft gezien. Ook de heer Fischer heeft alleen in de moerasstreken sporen van het wezen ontmoet. Met den schrijver van een artikel over den Sedapak in het Algemeen Indisch Dagblad ben ik het eens, dat de heer v. H. hoogstwaarschijnlijk een afgedwaalden Koeboe heeft gezien. Waar de heer v. H. weet van hoe groot belang een Sedapak, levend of dood, voor de wetenschap is, en welke sommen voor dit wezen te bekomen zijn, kan ik niet aannemen, dat hij niet meer moeite zou gedaan hebben het te bemachtigen. En dat een Sedapak bij het zien van een hem vreemd wezen zoo perplex zou zijn, dat hij zoolang vergeet den vlucht te nemen, dat de heer v. H. zijn geweer heeft kunnen opnemen, daarmede heeft kunnen mikken en daarna zijn vuurwapen heeft kunnen laten zakken, omdat hij een mensch voor zich meende te zien, is zoo vreemd, in aanmerking genomen de algemeen door de Maleiers geuite verklaring van de groote schuwheid en vreesachtigheid van den Sedapak. Ik zou ten minste anders hebben gehandeld en alles gedaan hebben om het wezen nader te leeren kennen. De Gouverneur Westenenk, die persoonlijk een groote som voor een Sedapak heeft uitgelooft en daardoor zowat de geheele bevolking van de Banjoeasinreek aan het Sedapakvangen heeft gezet, heeft geen resultaat gehad van dit pogen, juist volgens de Maleiers door de groote schuwheid van het wezen en van zijn menschelijk

H. J. v. BLADEL WAALWIJ
FABRIKANT VAN
Luxe Dames- en Heerenschoeis
VRAAGT DE MERKEN
THE PRINCESS SHOE en OUR STYL
IN ALLE PRIMA ZAKEN VERKRIJGBAAR.

verstand. Ook de heer Fischer heeft mij verteld, het lokaas uit de meest scherp gestelde vallen weggehaald en wel te oordeelen naar de in de heid der vallen gevonden sporen, door Sedapak. Het eerste bericht van den Sedapak kreeg ik van een Maleier uit de marga Pangkalan Balai n.l. Sabin Hanapiah. Deze deelde mij het volgende mede:

In 1901 was hij in zijn prauw uitgevaren om Poengkalstreek rotan te zoeken. Op een avond hij in zijn prauw lag te slapen, werd hij wakker door een menschelijk geween. Bang voor d'jn hij niet kijken. Den volgenden dag vond hij ver van het pad, dat hij zich had gekapt, rotan uit het bosch te kunnen brengen, een lijk liggen ter grootte van een kind van een jaar of twee. Het wezen was van het vrouwelijk geslacht, menschenlijke borsten. Het geheele lichaam bezet met \pm een kilan (\pm 1 d.M.) lange. Het hoofdhaar, dat over het gezicht hing was een hasta (3 d.M.) lang. Pertinent beweerde dat de handen en voeten precies gevormd waren als bij een mensch, alleen de middelvinger was langer dan de overige vingers. Bovendien was hiel „bias tantjip” (veel scherper) dan bij mensch. Vandaar dat de Inlanders beweren, dat Sedapak geen hiel bezit en dat het spoor driehoekig is en geen hielafdruk vertoont, althans niet als een menschelijke voetspoor. Verder had het wezen lange wenkbrauwen, kleine voeten en als van een mensch. Als bijzonderheid vertelde mij, dat het kuilje in den bovenlip bij den Sedapak ontbrak. Uit de in zeer gezwollen toestand verrende buik concludeerde hij, dat het wezen de bevalling was gestorven.

De vader van Mohamad Tetap, den thans overleden Pasirah (margahoofd) van de marga Bantoeang had met een Sedapak het volgende avontuur. Een van de zijrivieren van de Air Bantoeang was eens aan het visschen. De gevangen visch was hij in en liet haar drogen in een pondok. Op den dag, toen hij van de vischvangst in zijn terugkwam, bemerkte hij, dat er visch ontbrak. Hij overkwam hem telkens als hij de pondok overlaten om de fuiken te ledigen. Hij besloot den loer te liggen. Op een zeker oogenblik zag uit het bosch een menschje ter grootte van een kind van een jaar of twaalf te voorschijn komen. Het liep recht op en na behoedzaam rondgekeken hebben liep het naar de pondok toe en kwam een zoodje visch te voorschijn, waarna het in het bosch verdween. Den volgenden dag beuurde het weer. Toen de man schreeuwde vluchtte het wezen weg, doch toen op handen en voeten.

Vrouw Hanapiah van de midjdoesoen Pasirah heeft het ook gehad, dat Sedapaks van visch stalen.

Baidjoeri bin Mahidin van de doesoen Lantjang, marga Soeak Tapeh vertelde, dat hij zekeren dag, toen hij aan de Soengei Kanting was rotan te verzamelen, een klein wezentje op grond zag zitten huilen. Toen hij naderbij schoot opeens een „manoesiö” (menschelijk wezen) uit het bosch, nam het kleine diertje op een dween.

In 1921 ontdekte een zekere Djahallip Djenalip van de doesoen Babat, marga Bantoeang zijn visch van de „ranggon” (galerij bij een schershutje, bestemd om de visch te drogen te leggen) door een Sedapak werd weggehaald. In 1923 werd in de moerassen in de marga Asem de sagoweer uit de „boemboengs” (Sagoweer kokers), die in de boomen hingen, door geleedigd. Er werden vallen uitgezet, doch niet. Alleen als er wacht werd gehouden de wezens niet.

De tegenwoordige Pasirah van de marga Pangkalan Balai, Amak, heeft op zijn zwerftochten in de moerassen veel sporen ontmoet en hoopvol menschelijke wijze geopende „lokan” (groot schelp), met Sedapaksporen er bij.

Hoeveel moeite ik mij ook getroost heb, tot

Kristal, Porselein, Luxe Artikelen
W. KONIG
Prinsestr. 92 naast de Fotogr. - Tel. 14779
Valeriusstr. hoek Dunklerstr. - Tel. 33459
Tafel-, Ontbijt- en Theeserviezen

HEEREN MODE ARTIKEL
G. DE VRIES - REINKENSTRAAT
SPECIALITEIT IN HEEREN HOEDEN
OVERHEMDEN EN DASSEN

GODELINESCHOOL TE HILVERSUM.

LAGERE SCHOOL VOOR JONGENS EN MEISJES.
MIDDELBARE SCHOOL VOOR MEISJES.

Prachtige, gezonde ligging. Kleine Klassen.
Prospectus op aanvraag.

De Directie:
G. J. THOMASSEN, Ministerpark 8.
E. J. F. SCHMIDT, Heuvellaan 6.

Drogisterij „De Korenbloem”

WED. G. BOLAND

Lijsterbesplein 1 - Den Haag - Tel. 35514

is Uw beste adres voor Spécialité's, Parfumeriën, Toilet-artikelen, Gummi, Bed-, Wagen- en Wiegzeilen, Badmutsen

Babyweegschalen, Ondersteken, Windkussens te huur
Ruim gesorteerd in Yardley-artikelen. Wijn-Depôt

Stofzuiger „Electrolux” te huur à 25 ct per uur, 8 uur f 1.50

Thuisbezorgen zonder prijsverhoging.

Behalve den hiermede verworven doctoralen graad verdient de schrijver den dank van allen, die belangstellen in Nederlandsch-Indië en in 't bijzonder in het adatrecht van Bali, want, omdat juist het Indonesische in het adatrecht van Bali een veel grooter rol speelt dan men vroeger heeft gedacht als gevolg van de overschatting van het Hindoesche element, heeft dit werk niet alleen waarde voor onze kennis van Bali, doch ook voor die van Nederlandsch-Indië in zijn geheel.

De leesbaarheid van het werk wordt verhoogd door de nauwkeurige bewerking en de vlotte en prettige wijze van schrijven.

Bij de indeeling van het 562 blz. dikke boek heeft schrijver gevolgd het schema van Prof. C. van Vollenhoven in zijn werk: Het adatrecht van Nederlandsch-Indië, waar deze het adatrecht van iederen rechtskring in groote lijnen schetst. Slechts aan het slot wordt van dat schema afgeweken door de toevoeging van twee nieuwe hoofdstukken: Opmerkingen aangaande de geschiedenis van het Balisch Adatrecht, en Slotbeschouwingen, het laatste gesplitst in drie onderdeelen, waarvan het eerste de vraag behandelt, of er in Bali rechtsgouwen te onderkennen vallen, het tweede spreekt over de ontwikkeling van het Balisch adatrecht en het derde de belangwekkende vraag behandelt, in hoever Bali tot voorbeeld van andere streken van Indië kan strekken.

H.

Het Adatrecht van Bali.

Dr. V. E. Korn. Het Adatrecht van Bali. — N.V. Handelsdrukkerij „De Ster”, Den Haag 1924 (verkrijgbaar bij de Uitgevers Adi Poestaka, Laan van Meerdervoort, Den Haag en de firma Brill, Leiden, f 10.—).

Een eerstgeborene wordt steeds met gejuich binnengehaald. Zoo ook dit boek. Niet, dat dit werk de eerste geschrift van den heer Korn is; hem danken we n.l. reeds verschillende tijdschriftartikelen in het opgeheven Tijdschrift voor het Binnenlandsch Bestuur, de Indische Gids en het Koloniaal Tijdschrift, hoofdzakelijk handelende over Zuid-Indië en Bali en over onderwerpen van algemeene belang. Ook verscheen van zijn hand in 1922 „Balische Overeenkomsten”, uitgegeven op dezelfde wijze als de bekende Landsverordeningen betreffende Lombok en Bali van den heer Liefcrink.

Het hier aan te kondigen werk is echter eerst-geborene in dezen zin, dat dit het eerste boek is, dat een volledig en samenvattend overzicht geeft van het adatrecht van een der adatrechtskringen van Indonesië; en gelukkig van een kring, waar het adatrecht een hoogen trap van ontwikkeling heeft bereikt; bovendien een kring, waarop de Hindoe-involed sterker heeft ingewerkt dan ergens anders, doch waar het Indonesische toch nog ongeschonden en voller aanwezig is, dan meestal wordt gedacht.

Doeh niet alleen de verschijning op zich zelf, ook de inhoud van het boek noopt tot groote waardering. Vooreerst zijn in dit werk verwerkt vele door den schrijver tijdens zijn vierjarig verblijf op Bali verzamelde gegevens, die nog nergens gepubliceerd zijn. Verder kon hij door zijn kennis van de Balische taal en het Balische letterschrift doordringen in veel, wat anders verborgen moest blijven. Ten slotte heeft hij door zijn kennis van den toestand van het land de bestaande literatuur niet enkel samengevat, doch kon hij wegen, toetsen en versterken; kon hij een nieuw licht laten vallen op de omstandigheden en feiten, die door de schrijvers niet juist belicht waren; kon hij critiseren, aanvullen en wijzigen, wat niet juist was.

Zoo ontleent dit werk niet alleen zijne beteekenis van de omstandigheid, dat het eene samenvatting van de adatliteratuur betreffende Bali, doch dat het ook is eene groote vermeerdering en verdieping van onze kennis betreffende Bali.

Huldiging der Indië-Vliegers.

Wat de Nederlandsche sportwereld doet.

Waar reeds van meer dan één zijde de vraag is geopperd, of niet ook in de wijze, waarop men bij hun terugkeer in het vaderland de drie vliegers, die van Amsterdam naar Batavia vlogen, wenschte te huldigen, van eenige overdrijving kan worden gesproken, heeft het Nationaal Sportcomité tot huldiging van het Driemanschap van den Holland-Indië-vliegtocht 1924 in een bijeenkomst met de pers, dezer dagen in een der zalen van het secretariaat der Kon. Ned. Motorwielrijdersvereniging te 's-Gravenhage gehouden, het een en ander omtrent den opzet der huldiging medegedeeld.

Allereerst werd er op gewezen, dat een huldiging door de Nederlandsche sportwereld zeer zeker op haar plaats was, omdat de vlucht in vele opzichten als een sportieve demonstratie mocht worden opgevat. De drie sportieve vliegers hebben recht op een huldiging van den Nederlandschen sportman, en welke andere huldigingen het driemanschap ook te wachten staan, toch zal, naar de meening van het comité, sportief Nederland niet mogen nalaten hun voor hun sportieve prestatie de bewijzen te geven van zijn waardeering en sympathie.

Men heeft dan ook hoop, dat iedere Nederlandsche sportman aan deze huldiging zal deelnemen. En daarom is het comité samengesteld uit een vertegenwoordiger uit iederen tak van sport, met dien verstande, dat het bijna louter uit kampioenen bestaat, veertig in getal, die ieder in hun kring de huldiging, welke noch een politiek noch een demonstratief, maar een zuivere sportieve, zal worden, zullen voorbereiden. Hoe die huldiging zal zijn, wat men zich voorstelt te doen, dat alles zal natuurlijk afhangen van de bewijzen van sympathie, welke bij het comité zullen binnenkomen. Men heeft er geld voor nodig. Natuurlijk. Maar gedachtig aan het spreekwoord, dat vele kleintjes één groote vormen en vooropstellende dat geheel sportief Holland in staat gesteld zal moeten worden om aan deze huldiging deel te nemen, heeft men de minimum-bijdrage zoo laag gesteld, dat zelfs de kleinste sportjongen zijn dubbeltje zal kunnen offeren. De secretaris, de heer Coeland, heeft zich, om dat te bereiken, zeer veel moeite en werk getroost. Er zijn intekenlijsten vervaardigd, welke aan alle sportorganisaties in den lande, groote en

Vleeschhouwerij en Spekslagerij annex Fijne Vleeschwaren

Danckertstraat 62 hoek 2de Sweelinckstraat
DEN HAAG - TEL. 35975

Levert uitsluitend eerste kwaliteit
versch RUND-, KALFS- en VARKENSVLEESCH
tegen sterk concurrerende prijzen.

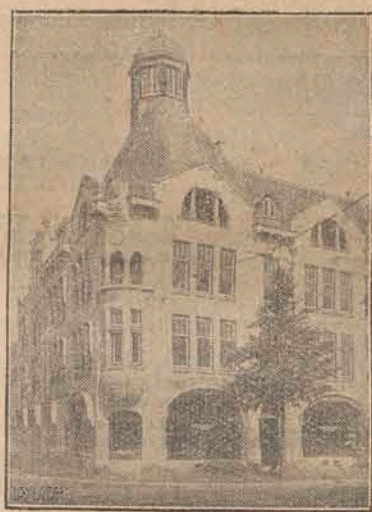
Aanbevelend: C. D. WESTPHAL.

G. J. R. VAN DER GAAG & ZOON

GROENMARKT 27
TELEPHOON No. 12512

DROGERIEN :: CHEMICALIËN
DEPÔT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS

MAISON

DROUOT

Fred. Hendrikl. 85

Telefoon 52379

DEN HAAG

0

Woning- Inrichting

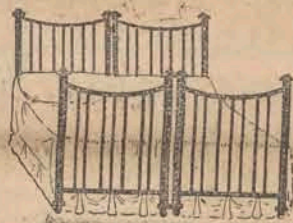
Beleefd noodigen
wij U uit tot een
bezoek aan onze
Magazijnen
en Modelkamers

W. J. M. SIMONIS'

BEDDENMAGAZIJN

GROENMARKT 34

TEL. 14420 DEN HAAG

GROOTSTE KEUZE

LEDIKANTEN - MATRASSEN

DEKENS

ONZE „PHOENIX” MATRASSEN (Gedep.)
OVERTREFFEN ELK ANDER SOORT IN AANGE-
NAME LIGGING EN SOLIDITEIT. HONDERDEN
TEVREDENHEIDSBETUIGINGEN TER INZAGE

DANKBETUIGING.

Ondergeteekende betuigt hiermede zijn hartelijken dank aan Dr. v. d. POORTEN, Nobelstraat 1a, 's-Gravenhage, voor de wonderlijke genezing van T.B.C., temeer daar ik door den Raad van Arbeid als ongeenselijk werd beschouwd.

(w.g.) NET.

Haringkade 99, Scheveningen.

P. VERSCHRAGEN

KLEERMAKER

1ste Klasse Coupe en Afwerking

Uitsluitend ENGELSche STOFFEN

LEVERT TEVENS

ALLE VOORKOMENDE UNIFORMEN

Thomsonlaan 209 - DEN HAAG - Tel. 30343

Het beste adres

voor de levering van Koloniale Waren
en Comestibles is

P. VROLIJK, Haagsche str. 1

Telefoon 52159

THUISBEZORGING ZONDER PRIJSVERHOOGING

HOTEL-RUBRIEK

AMERSFOORT

Hotel-Café-Restaurant „Monopole“

Vis à Vis Station - Telef. Interc. 41
Directeur STREEFKERK TEN KLOOSTER. Lid der Ver. „Oost en West“

BLOEMENDAAL.

BESCHIKBAAR. Hotel „RUSTHOEK“ Bloemendaal
REIJNDERS, Prop. Lid der Ver. „Oost & West“

'S-GRAVENHAGE

Hotel Pension „Insulinde“, Bankapl. 2, Den Haag, Tel. 11486. Dir. bij Schev. B. Str. k. en w. w. op delogeerk. PENSION „QUIST“ Stadhoudersplein 17-19 Tel. 5123

Hotel Rest. „DUINOORD“ Sweelinckplein Spec. bezocht d. Ind. Fam. OOSTERWIJK & V. D. LAAR Pension „VAN ARNHEM“ 77 Gr. Hertoginnelaan Tel. 30965. Kamers beschikbaar.

Hotel „Promenade“, Oude Schev. weg 21, Tel. 50454 Prachtige ligging. Matige prijzen. VILLA GRETHALIA Pension Stouthamer L. de Colignyplein 14 kamers met volledig pension vanaf f 50.— per maand.

Restaurant RITZER, Parkstraat, Telefoon 13903, Menu f 1.25, Soep, Schotel naar keuze, Pudding. Pension NUSSE Nassau Zuylensteinstraat 15 bij Dierentuin Billijk tarief.

Huize „Elisabeth“, Valkenboschkade 670 en 672. Familie-Pension voor Dames en Meisjes. Pension W. WILLEKE, Lubbeckstr. 57-59, Den Haag Fam. Pens. Ref. van voor-aanst. Ind. Fam. voorh.

ROTTERDAM.

BESCHIKBAAR. BESCHIKBAAR.

BESCHIKBAAR. BESCHIKBAAR.

Hotel Pension v. d. Laar

GEVERS DEYNOOTWEG 91 TELEFOON 52564

Prachtig en rustig gelegen tegenover het groote badhotel „Kurhaus“, één minuut van het strand en bij de haltes der trams naar Den Haag en Rotterdam.

Stroomend water. Electricisch licht.

Pensionprijs vanaf f 5.— per dag per persoon.

Bij lang verblijf conditiën nader overeen te komen.

Het geheele jaar geopend. Auto-Garage bij het Hotel.

Aanbevelend J. J. v. D. LAAR, Eigenaar.

CASTRICUM N.H.

Mooie Duin-Wandelingen

Hotel „DE RUSTENDE JAGER“

Pension f 3.50 per dag.

Kasteel „Oud-Wassenaer“

Telefoon Kievit 571

15 minuten per Electr. Tram van Den Haag

Tramhalte Stoeplaan

Het geheele jaar geopend

Alle comfort

Matige pension-prijzen

F. J. WOLFF,

PENSION „ARCHIPEL“

BALISTRAAT 32 - DEN HAAG

MAISON BLOM

2e Schuytstr. 77-79 - DEN HAAG - Tel. 33763

Het adres voor
Diners aan huis bezorgd

kleine, zijn of nog worden toegezonden. En men verwacht thans, dat deze lijsten geheel ingevuld aan den penningmeester, jhr. C. van Lennep, Parkstraat 10b, den Haag, zullen worden teruggezonden voor 15 Februari 1925.

De verwachtingen van het comité, dat inderdaad op deze wijze een groot bedrag zal inkomen, zijn zeer groot, omdat het vertrouwt dat iedere sportman het zijne, hoe gering ook, zal willen bijdragen om de drie groote Nederlandsche sportmen op waardige wijze te kunnen toonen, hoe hun sportieve daad op prijs wordt gesteld. En uitgaande van die verwachtingen houdt het comité reeds 12 Januari a.s. een vergadering, waarin men de definitieve plannen hoopt te kunnen bespreken. In groote lijnen denkt men daarbij aan een grootsche hulding op een der groote sportterreinen, met een défilé van vertegenwoordigers uit alle sporten en eventueel sportdemonstraties, aanbieding van cadeaux, terwijl men de overblijvende gelden zou kunnen bestemmen voor een fonds, zulks in overleg met de vliegers.

Men ziet, het is een eenvoudig, sympathiek plan, dat in de Nederlandsche sportkringen ongetwijfeld een gunstig onthaal zal vinden, zegt het Vaderland, waaraan het bovenstaande is ontleend.

Van Week tot Week.

29 DEC. 1924—5 JAN. 1925.

J. C. d'Engelbronner †. Te 's-Gravenhage is in den ouderdom van 80 jaar overleden de heer J. C. d'Engelbronner, oud-assistent-resident.

Douane-opbrengst. De douane-opbrengst in de buitengewesten bedroeg in de eerste tien maanden van 1924 f 840.458 meer, die van Java en Madoera in de eerste elf maanden f 1.693.488 minder dan geraamd was. (Aneta, 3 Jan.)

Een malaria-epidemie. De plotselinge malaria-epidemie in het Soerabajasche district Kedamean eischte duizend doden. (Aneta, 4 Jan.)

Het aantal inwoners van Bandoeng. Het Soer. Handelsbl. meldt dat het zielental in Bandoeng op 31 Oct. l.l. 144.125 bedroeg, onder wie 16.469 Europeanen en 12.474 Chineezzen.

Jhr. dr. E. W. K. von dem Borne †. Te 's-Gravenhage overleed op den leeftijd van 56 jaar jhr. dr. E. W. K. von dem Borne, te voren geneesheer te Jogjakarta.

Nieuwe Mohammedaansche Vereeniging. De Loc. meldt dat de Regeering bericht heeft gekregen van de oprichting van een nieuwe Mohammedaansche vereeniging te Jogja, die ten doel heeft van de godsdienstleeraren een tegenactie te doen uitgaan tegenover de actie van andere godsdiensten. Het bestuur bestaat uit 140 kijais, van wie er veertien het dagelijksch bestuur vormen. Onder hen is Soerjoprano, die eigenlijk geen kijai is. De meest vooraanstaande bestuurder is Fachroedin. Alle bestuursleden zullen propagandistisch werk doen. Met behulp van Oelamas moet de godsdienst in alle desa's worden uitgedragen. In Februari zal in Jogja een propaganda-optocht worden gehouden. Er zal voorts een Mohammedaansche vlag worden ontworpen en men wil de feestdagen vaststellen.

Pest op Java. In de week van 18 tot en met 24 Nov. werden in totaal 516 pestgevallen gerapporteerd, waarvan in de afdeling Temangoeng 126, Wonosobo 2, Magelang 24, Djokjakarta 7, Soerakarta 33, Bojolali 76, Klaten 81, Salatiga 34, Kendal 2, regentschap Batang, afdeling Pekalongan 13, Tegal 7, Bandjarnegara 111.

De Solo-valleiwerven. Naar aanleiding van een bericht in enkele bladen als zou voor de Solo-valleiwerven een commissie worden benoemd, kunnen wij met stelligheid mededeelen, dat het in het geheel niet in de bedoeling ligt deze kwestie commissoriaal te maken.

Wel zal men de plannen zoo nauwkeurig mogelijk onderzoeken, en het departement van landbouw, nijverheid en handel heeft voor 1925 fondsen aangevraagd, welke zeer waarschijnlijk ook zullen worden toegestaan, ten einde proefnemingen in het gebied der Solo-vallei te doen.

Dit kan beschouwd worden als een eerste stap

Holl.-Indisch Restaurant „NOBACK“

Sweelinckstraat 158 Telefoon 36257

Tevens uitzending van Holl. en Ind. Diners.

Rijsttafel . . . vanaf f 1.25, f 1.50, f 2.— en hooger.
Holl. Diners . . . vanaf f 0.70, f 0.95, f 1.25 en hooger.

Beleefd aanbevelend, MEVR. NOBACK

Pension Restaurant
Jacob Hopstraat 1 Sweelinckstraat 158

Pension Mevrouw OP 't HOLT

KRULLELAAN 37

ZEIST.

Munt uit door goede keuken
en billijke prijzen

Wordt door gegoede Indische Familie's aanbevolen

tot het nemen der zoo veel besproken bevoelingsmaatregelen. (Java-Bode).

Hel eiland Miangas. Een onderzoek in 's lands archief leverde, naar de Java-Bode meldt, de bewijzen dat zelf anno 1800 het eiland Miangas (Talaudeilanden) Nederlandsch territoir was.

De stukken zijn naar Nederland opgezonden ter kennisgeving aan Amerika tot oplossing van het geschil.

Boedi Oetomo. Het congres van Boedi Oetomo, het rapport over het nationaal onderwijs zal worden besproken, is vastgesteld op Paschen en niet, zooals aanvankelijk het plan was, in Januari of Februari gehouden worden. Het congres wordt te Jogja gehouden.

Lectuur voor Indische militairen. De Christelijke Militaire Bond voor Oost- en West-Indië stelde een bedrag van f 1000.— beschikbaar tot aankoop van boeken voor de garnizoensbibliotheken in Indië.

M. H. Damme. De heer M. H. Damme, voorzitter van de Salariscommissie, repatrieert op 4 Februari (Aneta, 2 Jan.).

Indische linopbrengst. De tinopbrengst over 1924 heeft ruim f 57.500.— bedragen, tegen een raming van f 39 miljoen.

De terugkomst der Indië-vliegers. Op verlangen van het Vliegtocht-Comité in Indië zal, naar het Haagse Aneta-kantoor verneemt, in verband met de bemanning van de F VII te verrichten rondvlucht over Java en de te houden propagandavluchten in verschillende plaatsen, de bemanning vermoedelijk eerst tegen half April in Nederland terugkeeren.

Een telegram van Aneta, gedateerd Weltevreden 3 Jan., meldt daarentegen: De vliegers repatrieeren vermoedelijk op 18 Maart met de Patria.

Vereeniging van Indische verlofgangers. Op Dinsdag 30 Dec. heeft de Vereeniging van Indische verlofgangers te 's-Gravenhage haar vijfjarig bestaan feestelijk herdacht. Voor nadere bijzonderheden zie men het orgaan der vereeniging „De Indische Verlofganger“ van 2 Jan.

De Indische Postschool. Den 4en dezer was het 10de ren geleden, dat aan de Indische Postschool te Rotterdam de lessen begonnen. Dit feit is door directieleden, leeraren en suraumerairs feestelijk herdacht.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

De Holland-Indië-vlucht.

24 November 1924, 1 u. 20 m. n.m.: Van der Holst is veilig op het vliegveld te Tjililitan geland. De Java-Bode (22 Nov.) verwelkomde reeds de vliegers met de mooie regels:

Het is volbracht. Een groote stilte...
De motor zwijgt... Het vliegtuig zweeft...
En in de strak gespannen draden
zingt—vreemd—de wind den lof der daden...
't Is, of ontroerd de Fokker heeft...
Dan klinkt, spontaan van Neerland's bodem
een juichtoon op. De ranke boot
wendt met gracieuzen draai den steven...
of zij het feit, thans neergeschreven
in het Geschiedboek, zelf besloot...
Zóó koersten de Oost-Inje-vaarders
het doel in 't oog, met taaië kracht
langs d'onbekende oceanen...
Gij droegt de vlag langs nieuwe banen
de wereld door... Het is volbracht...

De Locomotief (24 Nov.) brengt op een zorgde feestpagina o.m. het volgende saluut:
Bij het neerstrijken van de Fokker VII grond van Java brengen wij Van der Hoop, den per-naast-God, en zijn metgezellen een blij saluut. Het driemanschap, dat het eerst de vaart van zijn naar Oostinje boven-over volbracht! Mannen van 't slag der zestiende eeuwsche zoekers van wegen naar het beloofde land, die het beurtelings de Noord en om de Zuid, om de Oost en om de probeerden en hun doel ten slotte bereikten met volharding, die niet dispeereert. Te zoeken hadden niet, deze moderne schippers, zij voeren op kaart kompas en konden den koers zetten met een zeker

Hotel „DU PASSAGE“

'S-GRAVENHAGE

70 kamers. 100 bedden. Modern ingericht, met stroomend water en centrale verwarming.

Logies en ontbijt v.a.f f 3.50 Pension v.a.f f 6.00

Onder zelfde Directie Hotel DE ZAAI

Wegens Liquidatie-Uitverkoop worden in groote partijen

WOLLEN JAPONNENtegen zeer goedkope prijzen uitverkocht.
GELEGENHEIDSKOOPJES VOOR INDIË.SPUISTR. 40 **J. SCHULTE** DEN HAAG

zonder twijfel; maar niet minder dan de zeevaarders van weleer waren zij blootgesteld aan gevaar — gevaar dat onverhoeds hen kon bespringen en dan alleen met koenen moed en feillooze navigatie kon worden bezworen.

Het Soerabajasch Hbl. (24 Nov.) herdenkt drie historische data: 23 Juni 1596, de aankomst van de eerste Nederlandsche zeilschepen op de reede van Bantam; 16 Februari 1835, de aankomst van het eerste Nederlandsche stoomschip voor Batavia; 24 November 1924, de aankomst van het eerste Nederlandsche vliegtuig op Java. De eerste daad is gedaan. Bewezen is dat de luchlijn Amsterdam—Batavia—Soerabaja te leggen is. Thans kan de arbeid aanvangen, om den afstand Nederland—Indië in te korten door 'n bijna telegrafisch-acht verbinding. In één week van Amsterdam naar Batavia—Soerabaja!... De stichting eener N(ederland) (Indië) L(uchtvaart) M(aatschappij) is nog slechts 'n kwestie van geld en organisatietalent. Nimmer heeft 'n Nederlandse in vorige eeuwen daaraan ontbroken. Geld en drang tot doen — en goed doen! — hielden altijd de knuisten geklemd om 't roer, dat nieuwe organisaties naar 't Welslagen stuurde. Geld en organisatietalent deden deze eerste reis door de lucht, over twee vijftien van den aardomtrek, slagen, zelfs toen zij, na den tegenslag bij Sofia, volbracht moest worden met 'n onvolwaardige machine. Geld en organisatietalent zullen straks ook die geregelde verbinding tot stand brengen: de stations, de vliegtuigenvloot, de laatste diensten en overvloedige vrachten! Indië zal daardoor weer inniger in de wereld van beschaving, cultureel en religieus leven, techniek en vooruitgang worden opgenomen.

Het Bataviaasch Nwsbl. (27 Nov.) had een persgeprek met den heer Van der Hoop. Hieraan ontleenen wij dat de reden, waarom de vlucht tot stand is gekomen, is geweest, dat het luchtverkeer over de lange lijnen overal in studie genomen werd, en voorts wijlen de vooruitgang van de vliegtuigtechniek in de laatste paar jaren het ondernemen van een dergelijke vlucht met een succes mogelijk maakt. Twee feiten hebben aan de doorzetting van de plannen om de vlucht te volbrengen meer direct een stoot gegeven, n.l. a. Er bestaan plannen om luchtlijnen te organiseren in Nederland—Indië; b. Engeland is bezig met het organiseren van luchtlijnen, hetzij met luchtschepen dan met vliegtuigen, van het moederland naar Britsch-Indië over Egypte, terwijl voorts Australië de organisatie voorbereidt van ring-luchtlijnen om het eiland en tenslotte, het voornemen bestaat om meergewende Engelse lijn door te trekken naar Australië. Het is — aldus de heer Van der Hoop — derhalve voor Nederland en voor Indië van belang om te zorgen, dat het buitenland ons daarin niet voor is, maar we met zooveel mogelijk Nederlandsch personeel Nederlandsch materiaal den schakel vormen voor de lijnen. Deze lijnen mogen niet worden getrokken over Britsch-Borneo, zooals van Engelse zijde wordt propageerd, maar moeten worden gelegd over Nederland—Indië. Wat de luchtverbinding Amsterdam—Batavia betreft, ik geloof zeker dat deze op den duur stand zal komen, maar zulks zal moeten geschieden gedeelten en de eerste stap zal moeten zijn om te zorgen voor een goed luchtnet in Indië zelf. Ik geloof, dat het luchtnet in Indië zeer veel bestaansrecht heeft, ten eerste, omdat de verbindingen te land en ter zee onbetrouwbaar zijn en veel tijd vorderen, en tweedens, omdat de weersgesteldheid voor het vliegen wel degelijk ernstig is. In West-Europa daarentegen, waar de band van het huidig luchtverkeer ligt, heeft men nog te kampen met concurrentie tegen lang gevestigde en zeer geperfectioneerde verbindingen te land en te water en daar is de weersgesteldheid voor de vliegers zoo ongunstig mogelijk. Wanneer men dan aandacht neemt, dat onder die ongunstige omstandigheden in West-Europa reeds sommige luchtlijnen worden aangelegd, welke waarschijnlijk binnen zeer korten tijd zichzelf kunnen bedruipen en zelfs rente zullen kunnen afwerpen, dan geloof ik, dat het niet gewaagd is en integendeel ten zeerste gewaagd moet worden geacht, zoo spoedig mogelijk het luchtvaartverkeer in Ned.-Indië ter hand te nemen.

De onrust in Egypte.

De Deli Crt. (1 Dec.) memoreert de laatste gebeurtenissen in Egypte. Volgens het blad kan juist een koloniale verkeer, naar waarde schatten en waarvoor de W. landen beter en vooral praktischer beoordeelen dan de andere landen wel kunnen doen. Englands historisch goede positie is onafscheidelijk verbonden met het

koloniale vraagstuk. En zelfs een oogenblik van zwakte in een geschil als het huidige met Egypte, kan met één slag Brittanje's krachtige positie ondermijnen. In Br.-Indië staan natuurlijk de tegenstanders van het Britsche bewind in gespannen aandacht te wachten op hetgeen zich daar in Cairo en Khartoem afspeelt. En elk toegeven of gematigd optreden zal daar niet alleen uitgelegd, doch ook benut worden als zwakte en kunnen leiden tot bloedig verzet.

Nu kan men ons tegenwerpen — zoo vervolgt de „Deli Crt.“ — dat in een dergelijke gespannen verhouding ook de macht en het geld geen duurzaam resultaat kunnen hebben, wij geven dat grif toe, maar toch kan het noodzakelijk zijn om op een gegeven oogenblik zich daardoor te handhaven en het aan de toekomst over te laten om opnieuw te streven naar een betere verhouding en toenadering tusschen beide partijen, welke ten slotte toch de goede oplossing van de koloniale verhouding kan brengen. Men vergete nooit, dat men in dit vraagstuk te doen heeft met Oosterse volken, waarvan de massa, ongeacht hare psychologische visie, ook door haar geringere ontwikkeling geen gelijken tred kan houden met de haar voorgehouden ideeën en beschermd moet worden tegen de leiders, die hetzij uit verkeerd begrip, hetzij uit eigenbelang, streven naar een snelle, een revolutionaire wijziging der bestaande verhoudingen, totdat zij op eigen beenen kan staan. Tegenover die volken wordt elke daad van toegevendheid, elke loslating naar de mate harer ontwikkeling, uitgelegd als een zwakte, die tot bloedige botsingen leidt. Daarvoor is af en toe een terugkeer op den afgelegden weg noodig, bij wijze van repetitie, om daarna weer opnieuw voorwaarts te snellen. Men legge dit niet uit als een nuchter en wreed cynisme, het is de les die de geschiedenis ons heeft gebracht en die we mogen betreuren, doch desniettemin te aanvaarden hebben. Wanneer men Englands optreden in Egypte beoordeelt en afkeurt, dan mag men niet uit het oog verliezen, welke groote belangen er, niet alleen voor Gr. Britannië, maar ook voor de naar zelfbestuur hakende landen, ja zelfs voor de geheele wereld op het spel staan. En dan gelieve men ook te bedenken, dat het nooit Englands bedoeling kan zijn om te streven naar een ommekeer, waardoor teruggekomen wordt op den normalen weg van ontwikkeling, die Egypte bezig is af te leggen. Het is ook hier weer een kwestie van het tempo. Egypte heeft een oogenblik te snel willen gaan en daarbij niet gegrepen naar de middelen, die daarvoor aangewezen zijn, die van ontwikkeling en zelfstandig-wording, maar naar de middelen van het geweld, die in deze kwestie niet den doorslag kunnen geven. Engeland heeft nu het tempo weer teruggebracht tot datgene dat overeenkomt met de werkelijk bereikte resultaten. „Zó snel“ — heeft het antwoord geklonken — „niet sneller“. Indien Egypte de les begrijpt, is er o.i. geen enkele reden om zich ongerust te maken. Juist voor een land als Nederland kan het zijn nut hebben, deze lessen der kolonisatiegeschiedenis, even met een scherpe lijn vast te stellen.

Art. 123 R. R. Bali en „Rome“. Opleving van den Islam.

In een lange beschouwing in de Locomotief (21 Nov.) komt „Een Zendingman“ tot de conclusie, dat het van vitaal belang is, dat er geen wijziging van artikel 123, in welken zin ook, kome zonder dat eerst Roomsche-Katholieke en Protestantische zending bij elkaar gekomen zijn om elkaars verhouding en wederzijdsche grieven en misverstanden te bespreken met als leidend beginsel dat het hierbij gaat om het morele prestige van het Christendom en om de belangen der bevolking. Daar aangetoond is op welk punt dit ook een regeerings- en algemeen belang is en daar van de Regeering het voorstel tot wijziging van artikel 123 uitgaat, zou zij het eerste initiatief tot zulk een vergadering kunnen nemen. Zonder een dergelijke poging is het beter artikel 123 met al zijn gebreken kalm te laten staan. Zoo ooit, dan moeten we bij een nieuwe regeling op dit gebied boven de politiek uit.

Toen het plan der Katholieke missie bekend werd om haar arbeidsveld tot Bali uit te strekken, heeft dit rumor in casa in den Volksraad gegeven. In het Soerabajasch Hbl. (24 Nov.) geeft de heer H. van Meurs beschouwingen met de bedoeling de zaak, waar het hier om gaat, z.i. tot haar ware proporties terug te brengen en in het juiste licht te doen zien.

Volgens den heer V. H., den Midden-Java redacteur van het Soerabajasch Hbl. (24 Nov.), was het in de Vorstenlanden opgewekte Islamietisch-godsdienstige leven een gevolg van de steeds meer veld winnende

VERLOFGANGERS!

Wanneer U zich in Den Haag vestigt, laat dan al uw Wasch- en Strijkgoed behandelen bij de

Stoomwasscherij DE KRUYFF,
NOORDERBEEKSTRAAT 82 — TELEF. 36207

Voor het niet wegraken van goed wordt ingestaan.

Bijzondere Verkoop-Tentoonstelling

van Werken van verschillende bekende Meesters
TEGEN ZEER LAGE PRIJZEN.

Th. Baumgartner, W. Thony, J. L. Jongsma, H. Dekker
Chr. Soer, Stengel, A. J. Zwart, J. v. Rossum, P. de
Regt, E. Moll, M. v. Waning, G. Munthe, B. Viegens,
B. Brouwer, T. Offermans, W. Wijtens, C. Koppenol,
Henricus en J. Leurs, gedurende de maand October.
in de KUNSTZAAL ZEESTRAAT 65a
naast Panorama Mesdag

Dagelijks van 10 tot 5 uur Toegang Vrij

Wordt gevestigd

Thomsonlaan 93
DEN HAAG

Vleeschhouwerij „Insulinde“

Ex-Leverancier van Z.-Excell. G.-G. van N.-I.
De Graaf van Limburg Stirum.

Uitsluitend Hollandsch Vleesch

Aanbevelend, K. TERPSTRA

Rij-Onderricht
Pensionstallen
Handel in Luxe Paarden

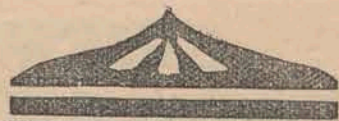
Duinstr. 6 : Tel. 50016
... SCHEVENINGEN ...

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.

Geregelde mail-, passagiers en-
vrachtgoederendienst.

tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen
Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en
Australië

Uitvoering dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de
Directiën te Amsterdam en te Batavia.

J. W. H. BURGERS

FOTOGRAAF

ARNHEM

Dames- en Heerenkleermakerij H. C. ZIECK

van Slingelandtstraat 154, bij het Fred. Hendrikplein
TEL. 52298 - DEN HAAG

Vraagt mijn uitgebreide
collectie in **Whipcord en Tropical**

Prima Stoffen. Billijke prijzen.

Heeren Costumes v.f. 60.- Dames Costumes v.f. 70.-

Atelier v. Reparatie, Keeren, Chem. Reinigen en Oppersen

Maison H. HOEK - Den Haag
OBRECHTSTRAAT 295

Levering van Dames- en Heerenkleding naar Maat
Atelier voor reparatiën en keerwerk
aan H.H. Ambtenaren gemakkel. betalingsconditiën

GALERIES DE FRANCE
FAHRENHEITSTRAAT 745
 Bereikbaar met Lijn 3-7-12

AFDEELING
DAMESKLEEDING
LINGERIES
HOEDEN
EN KOUSEN

Coiffure - Manicure - Massage
 Permanent Waving
N. BERTRAM, AMSTERDAM
 „MAISON MIGNY”
 KALVERSTRAAT 196 TELEF. 48504

E. J. VAN WESSEL
 FREDERIK HENDRIKLAAN 68-70

VLEESCHHOUWERIJ
 RUND-, KALFS-, VARKENS- EN LAMSVLEESCH
 FABRIEK VAN TOEBEREIDE WORST- EN
 VLEESCHWAREN. UITSLUITEND te KWALITEIT
 INLANDSCH VLEESCH

Prijscouranten worden op aanvraag gaarne toegezonden.
 Dagelijksche bezorging in Den Haag en Omstreken.
 Prompte en vlugge bediening.

TELEF. 53634 (3 lijnen) -:- DEN HAAG.

N.V. „CIBEM”
 Comm. Industr. Bouw- en Expl. Mij.
 Valkenboschkade 400, DEN HAAG
 TELEFOON 31069

**BOUWT
 INSTALLEERT } Uwe woningen.**

ONROESTBAAR STAAL

Tafel-, Dessert- en Fruitmossen worden niet meer aangestast door azijn, mosterd, fruit, enz. Messenplank onnoodig. Alleen afwassen. Voordeelige prijzen

Het Ideaal voor de Tropen

FONDERIE'S STAALWARENHANDEL
 Gevestigd Ao. 1839 Achterom 17, Den Haag Tel. 13602
 Alle Staalwaren in de grootste sortering verkrijgbaar

Nabij AMERSFOORT (goede scholen; toezicht op kinderen uit N.-I.) wordt op

Gedong Mampir

groot 5 H.A. bosch en hei (boschrijke omgeving) **tehuis aangeboden voor kinderen uit Indië** bij Mevr. INDEWELJ-APPELIUS VAN HOBOKEN.

Referentiën bij PH. BROEKHUIJSEN, van Speijkstraat 40, Den Haag. 257L

Zending, zonder dat het zich tegen haar keerde; wijlen hadji Dachlan verkondigde toegankelijkheid en onderhield banden van toegenegenheid met predikanten en priesters, bij wie hij voorlichting zocht, om in die gedeelten der onderscheiden godsdiensten, welke uniformiteit vertoonen, samen te gaan, zonder den Islam prijs te geven! Zoo was het dan ook aan zijn invloed — hij was zeer gezien — te danken, dat er nooit eenige wrijving tusschen „Moehammadijah” en de Zending is ontstaan, zelfs na het optreden van rev. dr. Zwemer. Thans is in Djokdjakarta opnieuw een opgewekt Islamietisch-godsdienstig leven waar te nemen en het heeft zijn oorsprong gevonden in het *communisme*, dat beschouwd wordt als een vijand van alle godsdiensten; elk nummer van de *Bandera Islam* bevat waarschuwingen tegen het bolsjewisme. In één der jongste nummers kwam een entrefilet voor, — onder den titel: *Swara Kita* — dat niet aangenaam is voor het Christendom en zijn belijders. De heer V. H. acht het verkeerd, dat het officieuze orgaan van den Centralen S. I. godsdienst tegenover godsdienst stelt en hij vestigt dan ook de aandacht op hetzelfde nummer der *Bandera Islam*, waarin een artikel voorkomt van raden Tjokroaminoto, dat een vertaling bevat van een pleidooi, door Mahatma Mohandas Karamchand Gandhi in de *Muslim Outlook* geleverd voor een samengaan van Hindoe en Mohammedaan tegen het bolsjewisme en als commentaar waarop raden Tjokroaminoto uitroep: „Steeds zal het communisme in Rusland een vijand zijn van den Islam en een vijand van alle godsdiensten!” Daarin ligt opgesloten de wensch — zoo besluit V. H. —, dat de Islam ook met het Christendom zal samengaan tot vernietiging van het communisme — gehandeld zal worden overeenkomstig het verlangen van een algemeen vereerden doode: Kijahi hadji Dachlan, van hem, die de barmhartigheid Allah's ondervindt — *marhoem*.

In het *Soerabajasch Hbl.* van 25 Nov. (2de bl.) wijst de heer V. H. op de aangekondigde brochure van O. S. Tjokroaminoto, getiteld: *Islam dan socialisme*. Niet minder dan tien onderwerpen over den Islam in verband met het socialisme, worden hierin behandeld. Het boekje zal een pleidooi bevatten voor een sociaal-democratisch-Islamietische richting van den S. I., een koers, welke reeds duidelijk tot uiting kwam op het jongste, te Soerabaja gehouden congres.

De tabakscultuur in Kamereen.

Een gouvernementbesluit stelt een ordonnantie vast, waarbij de uitvoer van tabakszaad uit Deli wordt verboden, zulks op verzoek van het planterscomité, dat de mogelijkheid van uitvoer van Deli-zaad naar Kamereen wil uitsluiten. (Loc. 28 Nov.)

De *Sumatra Post* (6 Dec.) bericht, dat den 10en December 1924 voor den Raad van Justitie te Medan terecht zal staan de beklagde P. Als hoofdassistent op een tabaksonderneming in Sumatra's Oostkust zou beklagde in December 1923 opzettelijke eene hoeveelheid tabakszaad in flesschen, ter waarde van meer dan f 25.—, uit de fermenteurschuur naar zijne woning hebben doen overbrengen en vervolgens op 28 December 1923 op zijn reis naar Nederland mede genomen hebben.

Een waardeerende dagerder.

Het *Soerabajasch Hbl.* (20 Nov.) en de *Java-Bode* (19 Nov.) bespraken uitingen van een minder goeden geest onder het *mindere marinepersoneel*. Thans lezen wij in de *Indische Crt.* (O. J. E.) (24 Nov.) dat de commandant van het eskader, na afloop der jongste oefeningen in de Makassaarsche wateren, de ondervolgende dagorder uitgaf:

„Bij het einde der gezamenlijke oefeningen wensch ik mijn tevredenheid en waardeering te betuigen aan de opvarenden der schepen en vaartuigen, welke in het tijdvak van 26 October tot 16 November onder mijn bevelen hebben gestaan. Ik heb den indruk gekregen, dat over het algemeen een ieder heeft medegewerkt naar zijn beste vermogen om deze oefeningen te doen slagen en zoo vruchtdragend mogelijk te doen zijn.”

UIT DE INLANDSCHE PERS.

De Vorstenlanden op Java.

IV (Slot).

„Eene periode van ellende werd daarmede voor hem „afgesloten, een tijdperk van zijn leven, nochtans rijk aan ervaringen en dat hem reeds meer dan eens gelegenheid had gegeven zijn energie tot uiting te doen „komen.

BOEKHOUDEN.

Grondig onderwijs in eenige maanden, mondeling en schriftelijk (5000 oud-leerlingen). Prospectus met prima getuigenissen en opgaaf van leerboeken op aanv. bij

J. C. TER BRUGGEN
 Leraar Boekhouden M. O.
BOREELSTRAAT 5 - LIJN A.

F. C. DE BRUIJN
 Danckertstraat 43 Telef. 34088

Comestibles, Vleeschwaren
 Koloniale Waren
 Indische Ingrediënten

Bezorging door de geheele stad

„Wie meer bijzonderheden omtrent de lotgevallen „uit de jeugd van den Vorst-dichter-wijsgeer wensch „te weten, verwijzen wij naar het geschrift van de „heer A. Mühlendfeld: „In den Dalem van Vorst „Mangkoe Nagoro (1916).”

„Wij vermelden slechts nog, dat het brandend „van Soerjo Soeparto hem dreef naar Nederland „gaan en menschen te leeren kennen en dat hij in „oorlogsjaren als gemeen soldaat dienst nam bij de „reserve-lader, waar hij het vrij spoedig bracht tot de „rang van luitenant bij het Regiment Grenadiers „Jagers.

„Zijn bijzondere gave om met menschen van alle „rang en stand om te gaan, om zich even gemakkelij „te bewegen in aristocratische kringen als onder „schen van de nederigste standen, even goed te kun „verkeeren met intellectueelen als met eenvoudige „van geest, bezorgde hem vrienden in de meest „schillende lagen der Hollandsche samenleving.

„Het is de gewoonte in het Huis van Mangkoe Na „dat zijn hoofden tot hun veertigste jaar den „blijven voeren van Praboe Prangwadono (prabou „vorst; prangwadono = bevelvoerder in den strijd). „Een zeer passende naam, daar het hoofd van „Mangkoe Nagorische Rijk Kolonel-commandant is „een legioen Javaansche hulptroepen, dat onder „dagelijksche bevelen staat van een dienstdoenden „vaanschen Kolonel of Majoor.

„Pas op hun veertigsten verjaardag worden zij „het Ned.-Indische Gouvernement bevestigd in hun „ledigen titel en waardigheid Pangeran Adipati „Mangkoe Nagoro, d.i. hij, die het Rijk op zijn schou „draagt, dus Regeerder.

„4 September 1924 vierde Prins Prangwadono, „wiens betekenis als mensch en als cultuurdrager „hier zullen zwijgen, zijn veertigsten verjaardag. „Moge het Mangkoe Nagorische Rijk, dat thans reeds „verreweg het best georganiseerde en welvarendste „der 4 Javaansche staten is, onder zijn zevenden „geerder een nog schooner toekomst tegemoet gaan!

Dat de vereeniging „Oost en West” zich geheel en al bij dien wensch aansluit, spreekt van zelf. Met groote belangstelling zal zij den arbeid van dezen sympathieken Vorst volgen.

De Regent van Bandoeng.

Er zijn verscheidene personen, schrijft „Anctio” de „Perniagaan” van 16 Juli 1924, die van mee zijn, dat het gaan van den Regent van Bandoeng Mekka, behalve een godsdienstigen, ook een politiek ondergrond heeft gehad.

Welke deze is, verklaart hij niet te kunnen terwijl hem meer belang inboezemt te weten wat de Regent, na zijn terugkeer in zijn land zal doen, n.l. hij de Hadjkleeding zal dragen en of hij den naam van Hadji Wiranata Koesoema zal aannemen.

De schrijver stelt zich daarbij de vraag of een landsch ambtenaar in Arabische kleederdracht tisch bruikbaar is.

De praktijk zal, naar schrijvers meening, dit wel maken, doch het zou hem verbazen, als een hoog landsch bestuursambtenaar in Indië, die toch een beeld van goeden levenswandel aan het volk moet geven, onverwachts ging scheiden van zijne vrouw, steeds plichtmatig handelde en de moeder zijner kinderen is.

Hoewel dit gerucht nog nieuw is, kan de schrijver het bijna niet gelooven, omdat de Regent, op minst genomen, toch wel zal begrijpen hoe aan vereering van het volk voor zijn persoon, door eene daad, schade zou worden toegebracht.

Het volk ziet in de echtgenoot van den Regent Raden Ajoe en erkent haar ook als zoodanig.

Zij staat op goeden voet met de Nederlandsche tenaren, doch zou, zoo vraagt de schrijver, die verhouding wellicht in verband staan met een lijke scheiding van den Regent van de Raden Ajoe met een mogelijk nieuw huwelijk met eene vrouw?

De Regent, persoonlijk, wordt door de menigte schouwd als te zijn een persoon, die over zelfbeschikt.

De schrijver gelooft echter, dat het der Indische geering niet aangenaam zal zijn, wanneer een Inlandsch bestuursambtenaar aldus zou willen den, hoofdzakelijk omdat iemand, die den moed aan zijne eigen echtgenoot zulke emotievolle bevingen te bezorgen, ook in ander opzicht weinig voel moet hebben en zal toonen ten opzichte van volk.

Ook de menigte zegt en verwacht, dat als iemand zoo wreed optreedt tegenover zijne eigen vrouw,

VERKOOPHUIS
 Groot Hertoginnelaan 101
 SPECIAAL VOOR INDISCHE FAMILIES
 INGERICHT
 Bestaat ruim 25 jaar
 DAGELIJKS GEOPEND VAN 10 TOT 4 UUR

Wereldmerk

L. C. JACOBI voorheen J. F. CUIJPERS
 's-GRAVENHAGE " SOERABAYA
 Regentesselaan 123 bij Regentesseplein Tel. 31403

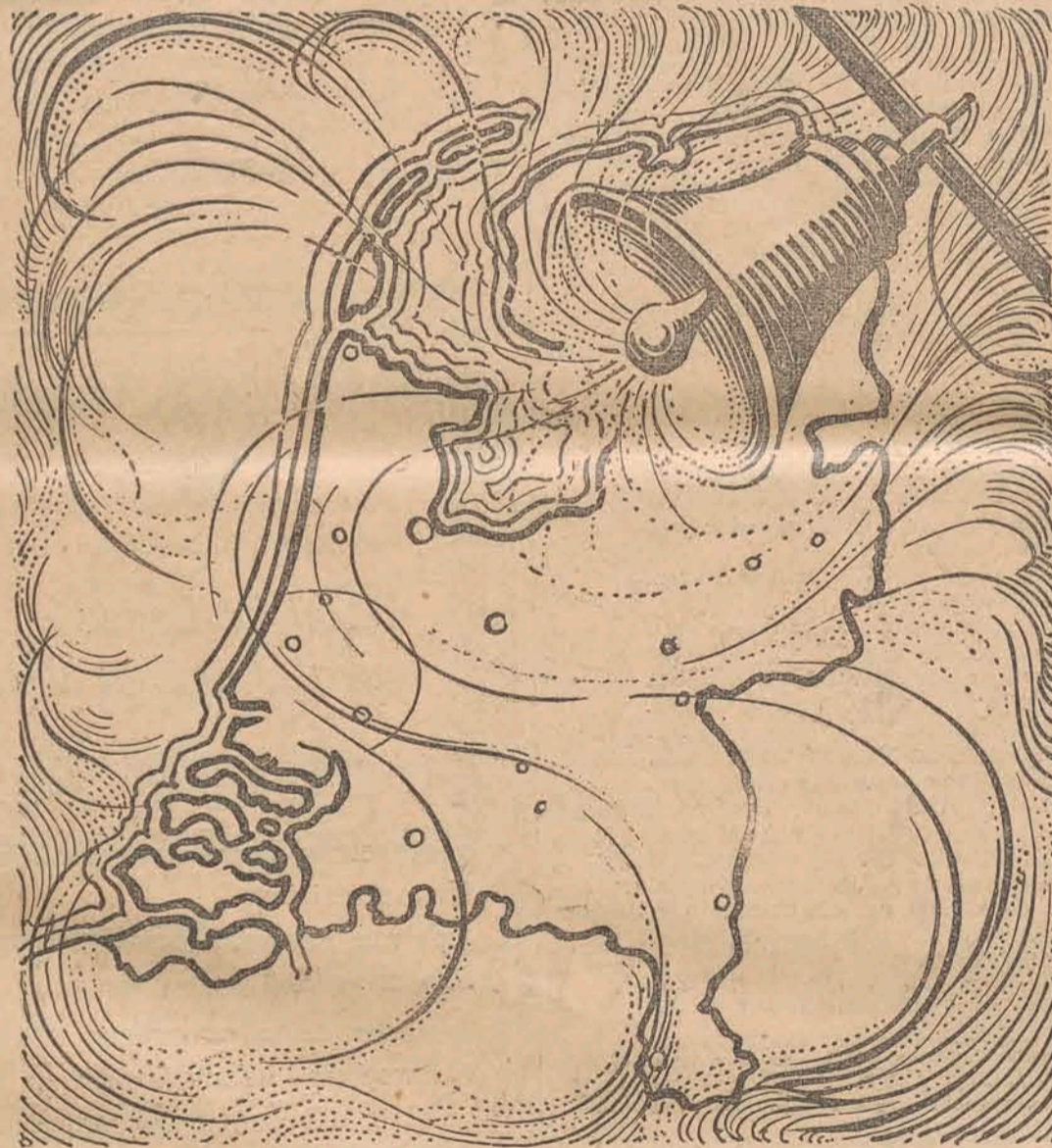
Wendt U voor
**Huur en Huurkoop, Inruilen, Repareeren,
 Stemmen en Transporteeren**
 tot bovenstaande in Nederland en Buitenland het meest
 bekende adres.

GROOTSTE voorraad, BESTE merken.
SPECIALAAL ADRES VOOR TROPEN-PIANO's
 UITSLUITEND ORIGINEELE MERKEN.

JAN MESKER & Co
 PRINS HENDRIKSTR. 46-48
 TELEFOON 30983

Meubelen, Betimmeringen.
 Complete Inrichtingen in
 moderne en antieke stijlen.
 Artistieke behangsels met
 bijpassende Cretonne's.
 Gemak-fauteuils in diverse
 modellen en bekledingen.
 Billijke prijzen - Vraagt prijsopgaaf

**“ EEN KLANK GAAT OVER
 HEEL NEDERLAND DAT “**

PEEK & CLOPPENBURG
*Het soliedst en betrouwbaarst
 adres is.*

A. SCHRÖDER & Co
 GROENMARKT 25, 26,
 's-GRAVENHAGE

**KATOENEN- EN LINNEN
 GORDIJNEN**
 voor SLAAPKAMER en SERRE
ENG. CRETONNES

Waschechte | Waschechte
 VLOERKLEEDJES | TAFELKLEEDJES

N. V. Meubelfabriek „DELTA“
 Van Broekhuizenstraat 26-28-30 - Telef. 88
NIJMEGEN

Wij kunnen U momenteel aanbieden:
Complete Huiskamers van af f 315

EINDHOVENSCH E BOOMKWEKERIJ
 TEL. 634 EINDHOVEN TEL. 111
 LEVERING VAN ALLE SOORTEN
BOOMEN EN PLANTEN
 TEGEN SCHERP CONCURREERENDE PRIJZEN
 SPECIAAL ADRES VOOR HET
 AANLEGGEN VAN LUSTHOVEN, TENNISBANEN, ETC.

M. A. VREESWIJK
 WIJNHANDEL - UTRECHT
 Uitvoerige Prijscourant op aanvraag gratis

ROTTERDAMSCH LLOYD
 Directie: WM. KUYSS & ZONEN - ROTTERDAM

Gereguleerde MAIL- en PASSAGIERSDIENST
 van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met
 aansluiting naar alle havens in den IND.-ARCHIPEL

LUXUEUS INGERICHTTE MAHLBOOTEN, alle voorzien
 van draadlooze telegrafie en onderwater-kloksignaal.

“ TRICOT ONDERGOEDEREN “
 VAN
JANSSEN & TILANUS, FRIEZEVEEN